

Sociální politika
pro studenty oboru Sociální pedagogika, bakalářské studium, 3. ročník, zimní sem.
2006/2007

Vyučující: Mgr. Marcela Severová, severova@fss.muni.cz

Témata přednášek a seminářů:

1. Co to je sociální politika? – základní charakteristika, vymezení pojmů, subjekty a objekty sociální politiky, typy sociální politiky, model sociální politiky ČR, občanská participace, občanská společnost, sociální občanství, občanská a sociální práva
seminář: společenské souvislosti vzniku sociální politiky a sociálního státu, etapy vývoje sociální politiky a sociálního státu

2. Základní východiska a přístupy k sociálnímu státu a sociální politice - konsensuální, konfliktuální, liberální a konzervativní teorie státu, vznik, vývoj, sociální role a typy moderního státu. Základní principy, vývoj, funkce a nástroje sociální politiky. Ideové zdroje a hodnoty moderní společnosti zakládající moderní sociální politiky.

seminář: Kreidl Martin: Nerovnosti a jejich postkomunistická proměna, str. 191-196

3. Chudoba a sociální vyloučení v sociální politice - welfare state, koncept chudoby, příčiny chudoby, nástroje a měření chudoby, Laekenské indikátory chudoby a sociální exkluze

seminář: Librová Hana: Marginalita, sociální vyloučení a ekologicky příznivý způsob života

4. Společnost zaměstnání a krize sociálního státu, nezaměstnanost – geneze a vývoj nezaměstnanosti, příčiny a druhy nezaměstnanosti, trh práce v ČR, důsledky nezaměstnanosti pro jedince, zabezpečení v nezaměstnanosti.

seminář: Mareš Petr, kap. 3 Cesta k masové nezaměstnanosti

5. Sociální zabezpečení – vymezení, determinanty, koncepce, typy sociálních institucí, základní sociální události

seminář: Matoušek, O. Ústavní péče. str. 17 - 23

6. Sociální pojištění, sociální podpora, sociální pomoc, zabezpečení ve stáří.

seminář: Keller Jan, Soumrak sociálního státu, kap. 2 Problémy sociálního státu

7. Zdravotní politika – systémy zdravotních služeb, transformace zdravotní péče v ČR

seminář: Kapr, Koukola: Pacient: Revoluce v poskytování péče - kap.B, C, str. 51-61

8. Rodinná politika – vymezení a typy rodinné politiky, rodinné chování u nás a v Evropě, rysy rod. pol. v ČR a v evropských zemích

seminář: Keller Jan, kap. 7, Krize solidarity

9. Bytová politika – nástroje bytové politiky, modely bytových systémů, transformace bytové politiky.

seminář: Štěpán Moravec: Nástin problematiky soc. vyloučení romských populací, odd. II, 1. kap. - Bydlení a vznik sociálně vyloučených lokalit, str. 27-40

10. Vzdělávací politika – vývoj vzdělanosti, veřejné a soukromé vzdělávací instituce, principy a problémy vzdělávací politiky, vzdělání u nás a v Evropě

seminář: David Gregor: Vzdělanostní nerovnosti v teoretické reflexi, str. 21-40

11. Krise státně sociální politiky: ekonomické, politické, demografické a ideové příčiny konce sociálního státu, nové podoby sociálního vyloučení a sociálních rizik

seminář: Ivan Illich: Odškolení společnosti, str. 54-63

Zakončení přednáškového cyklu: zkouška – písemný vědomostní test

Zakončení semináře – zápočet za aktivní práci v semináři a odevzdání vybrané rešerše textu;

Práce v semináři: na seminář se každý student připravuje přečtením příslušného textu a písemným vypracováním rešerše textu; dále práce předpokládá výběr jednoho seminárního tématu utvořenou dvojicí studentů, jež povede v semináři diskusi nad daným seminárním textem a příslušným tématem

Seznam literatury k seminární četbě:

Kreidl M. 2000. „Změny v percepce chudoby, bohatství a životního úspěchu“. Pp. 191-223 in *Nerovnost, spravedlnost, politika. ČR 1991-1998*, Matějů P., Vlachová K. et al, Praha: Slon.

Librová, H. 2002. „Marginalita, sociální vyloučení a ekologicky příznivý způsob života“. Pp. 77-92 in *Menšiny a marginalizované skupiny v České republice*, ed. by T. Sirovátka. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-2791-6

Mareš, P. 1998. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha. Slon.

Matoušek, O. 1995. *Ústavní péče*. Praha: Slon. ISBN 80-85850-08-7

Kapr, J., B. Koukola, 1998. *Pacient: Revoluce v poskytování péče*. Praha: Slon. ISBN 80-85850-49-4

Keller J. 2005. *Soumrak sociálního státu*. Praha: Slon. ISBN 80-86429-41-5

Moravec Š. 2006. „Nástin problému sociálního vyloučení romské populace“. Pp. 11-69 in *Romové v osidlech sociálního vyloučení*, ed by T. Hirt a M. Jakoubek. Plzeň: Aleš Čeněk.

Gregor D. 2006. „Vzdělanostní nerovnosti v teoretické reflexi“. Pp. 21-40 in *Nerovné šance na vzdělání*, P. Matějů, Straková et al. Praha: Academia

Illich, I. 2001. *Odškolení společnosti*. Praha: Slon. ISBN 80-85850-96-6

Literatura ke studiu:

Večeřa, M. 1996. *Sociální stát. Východiska a přístupy*. Praha: Slon. ISBN 80-85850-16-8

Dahrendorf, R. 1991. *Moderný sociální konflikt*. Bratislava: Archa.

Krebs, V., Durdisová, J., Poláková, O., Žižková, J. 1997. *Sociální politika*. Praha: Codex. ISBN 80-85963-33-7

Mareš, P. 1998. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha. Slon.

Munková, G. a kol. 2004. *Sociální politika v evropských zemích*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-246-0780-8

Arnoldová, A. 2000, 2001. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení. I. a II. část*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-246-0092-7, ISBN 80-246-0197-4.